

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بحث در کفاره صوم رمضان بود و گفتیم که صوم به معنای این است که باید مستمرا از این مفطرات امساک کنیم و این یک چیز بیشتر نیست حال اگر کسی یک بار افطار کند روزه اش شکسته می شود و اگر بار دیگر بخورد دیگر او روزه ای را نشکسته از این رو دیگر سبب جدیدی برای کفاره حاصل نمی شود لذا کفاره تکرار نمی شود. بعد گفتیم که با این بیان این بحث ارتباطی به تعدد اسباب ندارد و بحث در اینجا صغروی است یعنی تعدد افطار در یک روز از باب تعدد اسباب نیست هر چند ما قائل به عدم تعدد اسباب هستیم ولی این بحث به آن ارتباطی ندارد به عبارت دیگر هر سببی علت تامه منحصره است برای مسببش یعنی لیس سبباً إلا هو.

سپس بحث جماع مطرح شد که گفتیم آیه الله خوئی مثل صاحب عروة قائل به تکرار کفاره با تکرار جماع است و گفتیم که ایشان به دلیل تعدد اسباب قائل به تعدد کفاره است. بعد این بحث مطرح می شود که با اولین جماع روزه شکسته شده است حال چرا دومین جماع موجب کفاره می شود؟ سپس گفتیم که آقای خوئی می فرماید که در لسان دلیل اکل و شرب با جماع فرق دارد از این رو جماع در ماه رمضان برای کسی که وظیفه اش روزه گرفتن است و هر بارش یک کفاره لازم دارد و به عبارت دیگر در مورد جماع کفاره مربوط به ارتکاب جماع است برای کسی در ماه رمضان است و وظیفه اش این است که روزه بگیرد و کفاره به دلیل شکستن روزه نیست بلکه به دلیل ارتکاب جماع است از این رو با تکرار جماع کفاره هم مکرر می شود.

ما در جلسه ی قبل که روایات را خواندیم مشاهده کردیم که همه روایاتی که دلالت بر تکرار کفاره بر حسب تکرار جماع داشتند سندا ضعیف بودند و همچنین در بحث های سابق گفتیم که اکثر در روایات ما کلمه افطار بر همه مفطرات اعم از افطار به اکل و شرب و سایر مفطرات اطلاق شده است و اختصاصی به افطار به اکل و شرب ندارد مثلا در باب ۲ از ابواب ما یمسک عنه الصائم در خبر ۶ می خوانیم :

فِي الْخِصَالِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ عَنِ الصَّقَّارِ عَنْ أَحْمَدَ بْنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ رَفَعَهُ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ قَالَ خَمْسَةُ أَشْيَاءَ تُفْطِرُ الصَّائِمَ الْأَكْلُ وَالشَّرْبُ وَالْإِزْتِمَاسُ فِي الْمَاءِ وَالْكَذِبُ عَلَى اللَّهِ وَعَلَى رَسُولِهِ

وَعَلَى الْأَائِمَّةِ (ع) . در این کتاب خبر هم همانند بقیه در یک ردیف قرار گرفته است البته در بعضی از روایات در مقابل جماع قرار گرفته است مانند خبر ۱ از باب ۱۰ از ابواب ما یمسک عنه الصائم ، خلاصه اینکه افطار به معنای شکستن صوم است و حتی بر جماع هم اطلاق می شود و دلیل حرمت جماع این است که آن هم یک نوع افطار و شکستن صوم به حساب می آید لذا کفاره جماع به دلیل شکستن صوم است نه خصوص جماع و آیه الله خوئی هم اشاره نمی کند که مستند حکم ایشان به کدام روایت است . و اما صاحب عروة می گوید أقوى این است که کفاره به تکرار جماع مکرر می شود : « و اما الجماع فلاحوط بل الاقوى تکریرها بتکرره » . در حاشیه ی عروة عده بسیاری قائل شده اند که وجهی برای أقوى بودن وجود ندارد ، البته می توان از باب استحباب به تعداد جماع کفاره داد و به نظر ما هم برای جماع یک کفاره بیشتر واجب نیست هر چند جماع مکرر باشد . بنابراین با توجه به روایاتمان معیار و ملاک افطار و شکستن صوم می باشد که با انجام هر کدام از مفطرات مذکوره محقق می شود و جماع هیچ خصوصیتی ندارد فلذا تکرار آن موجب تکرار کفاره نمی شود چونکه ما تابع ادله هستیم و در ادله ما هیچ خصوصیتی برای جماع ذکر نشده است . و اما امروز چهار شبهه است ...

و الحمد لله رب العالمین اولاً و آخراً و صلی الله

علی محمد و آله الطاهیرین